

Gyermekvédelmi esetkezelő eljárásrend a Magyar Cserkészszövetség számára

Tartalom

0. Keretek	4
0.1. Kiindulási helyzet	4
0.2. Célkitűzés	4
0.3. Várt hatás	4
1. Bevezetés	5
1.1. Alapelvek	6
1.2. Az eljárásrend működését meghatározó elvek	7
1.2.1. Átláthatóság	7
1.2.2. Állami törvények, állami rendszerhez kapcsolódás	7
1.2.3. Szubszidiaritás	8
1.3. Az eljárásrend kialakításának szervezeti szempontjai	8
1.3.1. Felelősségvállalás és transzparencia	8
1.3.2. Az eljárásrend hiányának kockázata	9
1.3.3. Professzionális esetkezelés	9
1.3.4. Az ügykezelésért felelős, dedikált szervezeti egység fontosságáról	9
1.3.5. Szervezeti emlékezet megfelelő helyen	10
1.3.6. Az MCSSZ jelenlegi helyzete (2021. március)	10
1.3.7. Nyilvánosság	11
1.4. Mit tekintünk gyermekvédelmi helyzetnek?	11
1.5. Kire vonatkozik ez az eljárásrend?	12
2. Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport	16
2.1. Ki alkotja a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoportot?	16
2.2. Miért kell állandóan működő munkacsoport?	17
2.3. Mi a munkacsoport feladata?	18
2.4. A segítségnyújtás elvi megközelítése	19
3. A folyamat leírása	21
3.1. Bejelentés	22
3.1.1. A bejelentő felület	22
3.1.2. Mire alkalmas a bejelentő felület?	24

3.1.3. Mire nem alkalmas ez a felület?	25
3.2. Értesítés a bejelentés tényéről: Ki értesít kit?	25
3.3. Kapcsolatfelvétel a bejelentővel	25
3.4. Első személyes találkozó	26
3.5. Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport javaslattetele	27
3.6. A folyamat lezárása	30
3.7. Monitoring és reflexió	32
4. Implementálás	33
5. Cselekvési terv, feladatok ütemezése az eljárásrend bevezetésére vonatkozóan	37

0. Keretek

0.1. Kiindulási helyzet

Az utóbbi időben Magyarországon és a cserkészmozgalom nemzetközi színterein is egyre nagyobb társadalmi figyelem fordul a gyermekek egészséges személyiségfejlődését veszélyeztető tényezőkre, és az ifjúságneveléssel foglalkozó szervezetek szembesülnek feladataikkal és felelősségükkel ezen a területen.

Mostanáig az MCCSZ nem rendelkezett a gyermekvédelmi esetek kezelésére vonatkozóan elfogadott eljárásrenddel és szabállyal. A gyermekvédelmi vonatkozású ügyek jelzése és kezelése esetleges, és bár jószándékú, nem elsősorban szakmai szempontok által vezérelt.

0.2. Célkitűzés

Jelen dokumentum elkészítésének folyamata azt a célt tűzte ki, hogy létrejöjjön és hatékonyan működjön a gyermekvédelmi vonatkozású esetekkel foglalkozó szakmai munkacsoport, amely az MCCSZ szervezeti rendszerébe és működésébe illeszkedik, és előre szabályozott eljárásrend mentén fogadja a mozgalom felől érkező jelzéseket, illetve javaslatokat fogalmaz meg az Elnökség számára a gyermekvédelmi vonatkozású esetek kezelésére.

0.3. Várt hatás

A Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport létrehozása szakmai alapokra helyezi a gyermekvédelmi vonatkozású esetek kezelését az MCCSZ-en belül. A kidolgozott eljárásrend átláthatóvá teszi esetek kezelését, előrelépést jelent az esetek szakmai megfontolások alapján történő kezelésében, tisztázza a felelősségi köröket, ezáltal növeli a mozgalom tagjainak biztonságát és a szervezet transzparenciáját. Az eljárásrend elindítása a szervezet többi szintjén is változásokat hív életre, úgymint szabályzatok alkotása, kiegészítése, szervezeti egységek feladatkörének tisztázása, felelősségi szintek pontosítása, prevenciók tevékenységek erősödése stb.

1. Bevezetés

A cserkésznevelés célja, hogy felelős, egymásra figyelő állampolgárokat neveljen, akik tudatosan és felelősen, értékeik alapján alakítják saját társadalmi közegüket. A cserkésznevelés elsősorban ön- és közösségi nevelés, a közösségben szerzett tapasztalatok és élmények formálják a gyermekek és fiatalok személyiségét.

A cserkészlet, mint ifjúságnevelő szervezet tudatosan vállalja azt a társadalmi felelősséget, hogy a fiatalok nevelése és társadalmi felelősségvállalása révén formálja a társadalmat. A cserkész szemlélet és tevékenység hatással van – és kell is, hogy legyen – mind a jelenlegi, mind pedig a jövő társadalmára. Hiszünk abban, hogy ez a társadalmat formáló tevékenység egy jobb – és ennek részeként egy biztonságosabb – világ építése, ahol a gyermekek és sérülékeny helyzetben lévő felnőttek is megtapasztalhatják személyes határaikat, miközben emberi méltóságukat tiszteletben tartják. Hiszünk abban, hogy ha a gyermekek és fiatalok biztonságot tapasztalnak meg közösségeinkben, akkor felnőttként ők is törekedni fognak ilyen közösségek, intézmények kialakítására.

Az emberi közösségekben a szeretet, egymásra figyelés, szolidaritás értékei mellett sajnos megjelenhet a személyes határok átlépése, a bántalmazás veszélye is. A bántalmazó magatartás megvalósulását akadályozza, ha a közösségi kultúra a bántalmazó viselkedést tudatosan kerüli. Ez a kultúra figyel a bántalmazás jeleire, befogadja az érintettek észrevételeit, panaszait, és ezek nyomán – alapelveivel és céljaival összhangban – kész a meglévő gyakorlatait felülbírálni és megváltoztatni annak érdekében, hogy az adott közösségben minden érintett az őt megillető méltóságban és biztonságban éljen.

A bántalmazás jelenségét és érintettségünket egyre jobban ismeri fel a 21. század társadalma, de a bántalmazás megelőzésében még egy közös tanulási folyamat részesei vagyunk. Míg a cserkészlet értékrendje az alapítás óta állandó és változatlan, a cserkészpedagógiai eszközrendszer időről-időre megújul, és ezen folyamatos, természetes megújulásnak részeként elengedhetetlenül meg kell újulnia a gyermekvédelmi szempontrendszerünknek is. E megújulás része az is, hogy felismerjük a minket megelőző generációktól kapott mintákat és örökségeket, és a jelen kor ismereteinek fényében vizsgáljuk őket.

Ennek a dokumentumnak az a célja, hogy megfogalmazzon egy eljárásrendet a Magyar Cserkészszövetség számára a gyermekvédelmi vonatkozású esetek kezelésére. Az eljárásrend kialakításában – többek között – fontos szempont, hogy világosan meghatározza azokat a döntési pontokat, amikor egy ügy kezelése már nem az MCSZ belső erőforrásaiból elvégzendő feladata, hanem külső szakemberek, szakmai szolgálatok behívása szükséges.

1.1. Alapelvek

- **áldozat az első:** a gyermek egészséges fejlődését segítő tényezők biztosítása a család, az iskola, az állam és a nevelésben szerepet vállaló cserkészmozgalom feladata is. Ha a gyermek fejlődéséért felelősséget vállaló és érző közösség bármilyen formában tudomást szerez a gyermeket veszélyeztető magatartásról vagy mulasztásról, akkor kötelessége a gyermek érdekét elsődlegesnek tekintve közbeavatkozni.^[1]
- **szakmai függetlenség:** az eljárás során az eljáró személyek a szakmai szempontokat helyezik előtérbe, és elsősorban az érintett kiskorúak védelme érdekében fogalmazzák meg javaslataikat. Emellett javaslatokat tesznek az MCSZ vezetőinek a szervezeti működésre vonatkozóan, elsősorban a veszélyeztető esetek ismétlődésének elkerülése érdekében. (Ld.: gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport feladatai)
- **a szervezet tagjainak a védelme:** a tagok mindegyikét megillető védelem mellett az MCSZ, mint szervezet célul tűzi ki, hogy a gyermekvédelmi vonatkozású – veszélyeztetés és a személyes határok megsértésével jellemezhető – eseteiben a szervezet figyelme kiterjed azokra is, akik az ilyen ügyeknek nem elsődleges áldozatai, de érintettek bennük. Lehetőségei szerint a szervezet törekszik számukra is segítséget nyújtani a közösségi feldolgozás, helyreállítás érdekében.
- **szervezet védelme:** a szervezet számára legfontosabb a tagok – elsősorban a gyermekek – védelme, vagyis elsődleges a biztonságuk és a személyiségük egészséges fejlődéséhez szükséges tényezők biztosítása. A fenti elvek betartása mellett azonban az eljáró személyek – az elvek prioritási sorrendjét fenntartva – lehetőség szerint a szervezetet önmagát is védik, és az eljárás közben törekszenek a szervezetet érő kockázatok, károk csökkentésére.

A Magyar Cserkészszövetség komoly szervezeti múltra visszatekintő intézmény, amely működése során a cserkésztvény tíz pontja és a fogadalom szellemében ifjúságnevelő tevékenységet végez. Az MCSSZ 1912-ben jött létre, 1948-as feloszlata után 1989. február 11-én alakult újjá. Ezt követően 2010-től rendelkezik a szervezet olyan elektronikus tagnyilvántartási rendszerrel, amely az adott időszakban igazolja a szövetségi tagságot. A 2010 előtti időszakról a tagnyilvántartási rendszer korlátok között áll rendelkezésre.

Az MCSSZ kinyilvánítja, hogy az újjáalakulás óta, cserkésztevékenység közben esetlegesen megvalósult veszélyeztető magatartással vagy mulasztással kapcsolatban is erkölcsi felelősséget érez.

1.2. Az eljárásrend működését meghatározó elvek

1.2.1. Átláthatóság

Az itt megalkotott és leírt eljárásrend egyik elsődleges célja, hogy bevezetésével a gyermekvédelmi vonatkozású ügyek kezelése világos, bárki számára megismerhető eljárás szerint történjen. Az átláthatóság érdekében az eljárásrend tartalmazza a jól lehatárolt és számonkérhető felelősségi köröket és folyamatokat, a beszámolás kereteit, az ügyek korrekt dokumentálását és az adatok megfelelő védelmét. Mindezekon keresztül a javasolt eljárásrend minden érintett (természetes személyek, jogi személyek, ill. a szervezet) biztonságát növeli.

1.2.2. Állami törvények, állami rendszerhez kapcsolódás

Magyarországon a gyermekvédelmi esetekre vonatkozóan a Magyarországon 1991-ben ratifikált ENSZ gyermekjogi egyezménye, az Alaptörvény és a 1997. évi XXXI. törvény Gyermekvédelmi törvény (továbbiakban Gyvt.) szabja meg a kereteket. A Gyermekvédelmi törvény a 17. § szakaszban és a törvény alkalmazását segítő Módszertani útmutató[2] szabályozza a gyermekeket fenyegető veszélyek észlelésekor alkalmazandó „Gyermekvédelmi jelzőrendszer” működését. A gyermekvédelmi jelzőrendszer tagja minden egyházi és civil szervezet is (Gyvt. 17. §), így a gyermekvédelmi ügyek jelzése és a saját körben megadható segítségnyújtás törvényi feladat (Módszertani útmutató 4.1.).

A cserkészzet az egész országban jelen lévő mozgalom, így a cserkészcsapatok kapcsolatban vannak az ország minden táján élő gyermekekkel és családjaikkal. Ismerik és találkoznak a problémákkal és nehézségekkel, valamint komoly védő és segítő tényezőként is jelen vannak a gyermekek életében. Így a minden településen megtalálható Család- és Gyermejjóléti Szolgálatok (amelyek a területükön élő családok és gyermekek jóllétéért dolgoznak, rálátással rendelkeznek a településen élő gyermekek és családok problémáira, és feladatuk a jelzőrendszer működtetése) fontos partnerként számíthatnak a helyi cserkészcsapatokra is. A jelzőrendszeri tagok közötti együttműködés is a törvényben meghatározott feladat.^[3] Fontos és hasznos, hogy ezek az intézmények egymás lehetőségeit és felelősségét ismerve, együttműködésben segítsék a gyermekek egészséges és zavartalan fejlődését.

1.2.3. Szubszidiaritás

Az eljárásrend során az ezzel megbízottak minden hozzájuk beérkező jelzést és bejelentést megvizsgálják. Célunk azonban az, hogy amennyiben a helyi csapatok szintjén megfelelő szaktudás és erőforrás áll rendelkezésre a felmerülő helyzet, probléma kezelésére, akkor a megoldás helyben történjen meg. Ehhez – elsősorban a kezdeti időszakban – az MCCSZ központi részről igyekszik minden szükséges segítséget (szakmai támogatás, anyagi erőforrás) biztosítani. Emellett erősíteni szeretnénk a csapatok kapcsolódását a területi szociális ellátórendszerhez és biztatni szeretnénk őket a helyben elérhető segítségnyújtás igénybevételére.

1.3. Az eljárásrend kialakításának szervezeti szempontjai

1.3.1. Felelősségvállalás és transzparencia

Egy világos célok, felelősségi körök és szabályok mentén kidolgozott eljárásrend átláthatóbbá teszi a szervezet működését. Az eljárásrend nyilvánossága növeli a bizalmat és biztonságot, és számonkérhetőbbé teszi a szervezet tagjait. Mindezek pedig kifejezik azt a felelősségérzetet, amit a szervezet különböző szintjein tevékenykedő vezetői éreznek a rájuk bízott gyermekekért. A kialakított eljárásrend segít a konkrét helyzetekben döntést hozni, hogy az adott ügyek kezelése a szervezet keretein belül, vagy külső szolgálatok bevonásával segíti-e legjobban a gyermekek biztonságos fejlődését.

1.3.2. Az eljárásrend hiányának kockázata

Mivel eddig nem állt rendelkezésre eljárásrend a gyermekvédelmi vonatkozású ügyek kezelésére az MCCSZ-ben, így a felmerülő ügyek egy része vélhetően nem is jutott a szervezet vezetőinek tudomására. Így a gyermekvédelmi ügyek vagy nem kerültek felszínre, vagy helyi szinten kezelték őket. Ha eljutott a jelzés az MCCSZ legfelső szintjére, akkor a mindenkori Elnökség saját hatáskörben igyekezett válaszokat, megoldási utakat találni, szükség esetén hivatalos bejelentéssel élt. Ez az eljárásrend lehetőséget kínál arra, hogy az ügyeket elsősorban szakmai szempontok mentén, átláthatóan tudja megoldani vagy a megfelelő irányba továbbítani a szervezet, megadva a szükséges segítséget az érintetteknek, és így növelve a biztonságot a szervezeten belül.

1.3.3. Professzionális esetkezelés

A kutatások azt mutatják, hogy a bántalmazás minden társadalmi csoportot és szervezetet érint, érinthet. Az MCCSZ Magyarország legnagyobb ifjúságnevelő szervezeteként felismeri és vállalja felelősségét a mozgalomban jelenlévő gyermekekért. A bántalmazással összefüggő esetek szakmai megalapozottsággal történő kezelése hatékony, bár nem egyedüli eszköz a szervezeten belüli biztonság növelése érdekében.

1.3.4. Az ügykezelésért felelős, dedikált szervezeti egység fontosságáról

Az MCCSZ Elnöksége elnökségi feladatait önkéntes munkában végzi, tevékenységük rendkívül szerteágazó és sokrétű, ezért a legfontosabb területeken szakmai bizottságok segítik a munkájukat (pl. jogi, külügyi bizottságok). A bántalmazás társadalmi problémája és elterjedtsége indokolttá teszi, hogy ezen a területen is szakértőkből álló csoport segítse az Elnökség munkáját, szakmai alapokon álló, multidiszciplináris szemléletű javaslataival segítve az Elnökséget a megfelelő döntések meghozatalában.

Az eljárásrendben javasoljuk, hogy az Elnökség feladatai legyenek világosan körülhatárolva:

- Az MCCSZ felelősséget érez minden tagjáért, különösen a kiskorúakért, ezért az Elnökség és az általa megbízott munkatársak bejelentő felület és az eljárásrend elemeinek

létrehozásával és működtetésével, prevenciók tevékenységekkel és képzésekkel tesznek azért, hogy a kiskorúak és minden érintett biztonságban vehessen részt az MCSSZ által szervezett tevékenységekben és programokon.

- Az MCSSZ Elnökségének javasoljuk, hogy a rendelkezésére álló eszközökkel (érzékenyítés, kommunikációs kampány, képzés, stb.) biztassa a mozgalom tagjait, hogy éljenek a felkínált bejelentési lehetőséggel.
- Az Elnökség figyelemmel kíséri a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport munkáját, befogadja és megfontolja a munkacsoport által készített javaslatokat akár konkrét esetekre vonatkozóan, akár a szervezeti fejlesztésekre vonatkozóan.
- A Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport minden esetben javaslatot készít az Elnökség számára, hogy milyen konkrét lépések megtételét látják szakmailag indokoltnak az adott eset kezelése érdekében. A Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport által javasolt lépésekkel kapcsolatos döntés az Elnökség kezében van.

1.3.5. Szervezeti emlékezet megfelelő helyen

Az MCSSZ működése, az önkéntes ifjúsági szervezet jellege azt eredményezi, hogy viszonylag gyorsan változik az aktív vezetői kör. Így előfordulhat, hogy egyes múltbeli, vagy nem megfelelően dokumentált esetekkel kapcsolatos ismeretek elvesznek. Egy világos és szabályozott eljárásrend, valamint az eljárásrend következetes működtetése lehetővé teszi, hogy a gyermekvédelmi vonatkozású esetekkel kapcsolatos tények, tevékenységek és tapasztalatok a hatályos törvények betartása mellett átadhatóak és megőrizhetőek legyenek a következő vezetői generációnak.

1.3.6. Az MCSSZ helyzete 2021-ben

Az MCSSZ 2021-ben nem rendelkezik minden részletre kiterjedő, átfogó gyermekvédelmi szabályzattal.

A szabályzat elkészítése folyamatban van, azonban elfogadásáig - a sürgető igényre válaszolva - létrehozuk és elindítjuk a gyermekvédelmi esetek kezelésére szolgáló eljárásrendet. Jelen dokumentumban szereplő eljárásrend kidolgozásakor tekintettel voltunk arra, hogy nem

támaszkodik egy jelenleg is hatályban lévő szabályzatra, tehát amikor az MCCSZ gyermekvédelmi szabályzatát a megfelelő testületek elfogadják, akkor a hatályossá váló szabályzat vélhetően eljárásrend működésére is hatással lesz. Ezeket a jövőbeli változtatásokat azonban gördülékenyen be lehet építeni az eljárásrend rendszeres felülvizsgálatába, amelyet amúgy is szükségesnek tartunk.

1.3.7. Nyilvánosság

Az eljárásrend létrehozása és véleményezése is segíti a párbeszédet a mozgalmon belül a gyermekvédelmi szemléletről és gyakorlatról. Az eljárásrend elvi megközelítése fontos üzeneteket hordoz a mozgalom tagjai és a külvilág felé is arról, hogy hogyan vélekedik a mozgalom elvi szinten az egyén értékéről, a személyes határokról és a közösség, a mozgalom felelősségéről tagjai biztonságának vonatkozásában.

Vállalni kell, hogy egy folyamat elején járunk, a gyermekbántalmazás kérdéskörében egy friss, a társadalom több rétegét mélyen és érzékenyen érintő témával találkozunk. Világossá kell tenni, hogy a szervezet tisztában van a gyermekek egészséges és biztonságos fejlődésében betöltött szerepével és felelősségével, ezért jelen helyzetében mindent megtesz annak érdekében, hogy minden érintett biztonságban érezze magát.

1.4. Mit tekintünk gyermekvédelmi helyzetnek?

Az eljárásrend működéséhez feltétlenül szükséges annak meghatározása, hogy mit tekintünk olyan esetnek, amivel kapcsolatban a bejelentéseket, megkereséseket várjuk.

A magyar gyermekvédelem rendszerét meghatározó 1997-ben elfogadott Gyvt. rögzíti a gyermekek jogait, és ezek között az 6. § 5. pontjában ez áll: „A gyermeknek joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással – fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal –, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vethető alá kínzásnak, testi fenyegetésnek és más, kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak.”

A törvény által használt fogalmi kategorizálás szerint a bántalmazás a veszélyeztetettség gyűjtőfogalom része. A veszélyeztetettség olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított –

magatartás, mulasztás vagy körülmény által kiváltott állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. (Gyvt. 5. §)

Veszélyeztetés tehát jelenti az alapvető fizikai és/vagy lelki szükségletek elhanyagolását és/vagy a gyermek fizikai, érzelmi, szexuális vagy egyéb bántalmazását (abúzus).

A kialakított belső gyermekvédelmi eljárásrendben azt javasoljuk, hogy az eljárásrend szereplői (Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport ld.: 2. pont) mindazokkal a helyzetekkel kapcsolatban legyen nyitott a bejelentésekre, amelyek a fenti meghatározás mentén a gyermekek egészséges testi, érzelmi, értelmi vagy erkölcsi fejlődését, biztonságát veszélyeztetik.

1.5. Kire vonatkozik ez az eljárásrend?

Az MCSSZ jogi felelősséget visel a **tagsági viszonyal rendelkező cserkészekért** különösen amikor azok cserkészprogramon vesznek részt, valamint általánosságban a **cserkészeseményeken zajló** tevékenységekkel kapcsolatban.

Az MCSSZ az újjáalakulás óta cserkésztevékenység közben megvalósult veszélyeztető magatartásokkal vagy mulasztásokkal kapcsolatban is erkölcsi felelősséget érez.

Jelen eljárásrend személyi hatálya kiterjed:

- a) az MCSSZ tagjaként a szövetségben tevékenykedő valamennyi teljes jogú tagra, felnőtt és működő tagra, tagjelöltre, pártoló vagy tiszteletbeli tagra;
- b) az MCSSZ mozgalmi tevékenységébe (akár alkalmasszerűen, akár huzamosabb ideig, azonban minden esetben kötelezően és írásban megkötött önkéntes szerződéssel) bekapcsolódó, szövetségi tagsággal nem rendelkező személyekre;
- c) az MCSSZ mozgalmi tevékenységébe bekapcsolódó cserkésztestvéreinkre, akik szövetségi tagsággal nem bírnak, azonban a Cserkészmozgalom Világszervezetének (World Organisation of the Scout Movement, WOSM) más cserkészszövetségeken keresztül tagjai;
- d) az MCSSZ mozgalmi tevékenységébe bekapcsolódó cserkésztestvéreinkre, akik szövetségi tagsággal nem bírnak, azonban a Magyar Cserkészszövetségek Fórumának valamely tagszervezetének tagjai;

- e) az MCSSZ alkalmazásában álló munkatársakra;
- f) az MCSSZ tulajdonában álló, gazdasági társaságok alkalmazásában álló munkatársakra, vagy ezekkel önkéntes szerződéses viszonyban álló személyekre.

Jelen eljárásrend területi hatálya kiterjed:

- a) mindazon eseményekre, melyek az MCSSZ programtervében szerepelnek országos, kerületi vagy csapatszinten;
- b) mindazon eseményekre, melyek az MCSSZ védnöksége alatt, vagy annak országos, kerületi vagy csapatszintű vezetői által, vagy részvételével kerülnek megszervezésre;
- c) mindazon eseményekre, melyeken azok, akikre jelen szabályzat személyi hatálya kiterjed, az MCSSZ-t képviselik, vagy a felsorolt minőségükben vannak jelen.

A tagságra vonatkozó szabályok az MCSSZ alapszabálya szerint:

“(1) Működő tag: fogadalmat vagy ígéretet tett természetes személy (a továbbiakban: cserkész).

A működő tagot a pártoló tag jogállása illet meg.

(2) Teljes jogú tag: az a fogadalmat tett cserkész, aki 18. életévét betöltötte, és aki a teljes jogú tagok közé az Elektronikus Cserkész Tagnyilvántartó rendszerben (a továbbiakban: ECSET) való személyes aktiválás által vagy csapatparancsnoka útján felvételt nyert (a továbbiakban: felnőtt tag).”

A tagságra vonatkozó további szabályokat az MCSSZ alapszabályának 13. §-a részletezi.

A taggá válás módját az MCSSZ alapszabályának 14. §-a írja le.

Ha valaki a 18. életévének betöltése után kíván fogadalmat tenni/csapatba jelentkezni, akkor ki kell töltenie és le kell adnia a *Belépési kérvény felnőtt korú személynek* című nyomtatványt, valamint az *Ajánlás felnőtt korú személynek a Magyar Cserkészszövetségbe való belépéséhez* című nyomtatványokat, hogy ezek alapján a kerületi vezetőség őt a csapatba felvételre ajánlja.

Inaktív tag (az Alapszabályban nem szereplő kategória): azok a tagok, akik nem vesznek részt cserkésztevékenységben és nem fizetnek tagdíjat. Ők a szervezet teljes jogú tagjai, akik nem fizetnek tagdíjat és nem végeznek cserkészmunkát.

Tagság megszüntetése: *Kilépő nyilatkozat* aláírásával a tag kilép az ECSET-ből, ezért adatvédelmi szempontból felmerül a kérdés, hogy nyilvántartható-e a tagsága. A korábbi tagság nyilvántartása szempontjából az adatvédelmi szabályok és gyermekvédelmi szempontok áttekintése szükséges. Emellett az etikai eljárás után a tag kizárható a szervezetből.

Ki van jelen cserkészprogramon?

Azok a cserkészek, akik aláírták a belépő nyilatkozatot, kiskorú esetében szülői hozzájáruló nyilatkozatot minden, a heti őrsgyűlésektől keretétől eltérő program előtt.

Ha nem cserkész vesz részt cserkésztevékenységben, akkor az adott programot szervező csapat parancsnoka a részvételre engedélyt ad. Ha a programon nem cserkész, de jelentkező vesz részt, akkor tőle ugyanúgy gondviselői beleegyező nyilatkozatot kell kérni, mint a cserkészeketől.

Táborozás esetén a résztvevők körét és az engedély megadását a Táborozási szabályzat részletezi, ami azonban nem terjed ki az egyéb, nem tábori programokra (pl.: sportnap, kirándulás, stb.).

Milyen módon kapcsolódnak a csapatok az MCSSZ-hez?

Az MCSSZ természetes személyek által alkotott egyesület. A cserkészcsapatok nem önálló jogi személyek. A csapatparancsnok felelősségét az Alapszabály határozza meg, a bünetetőjogi felelősség a személyt terheli. Ezért az kötelező önkéntes szerződések megkötése minden 18 év feletti, cserkésztevékenységben résztvevővel elengedhetetlen.

Pontosan milyen felelősséget visel az MCSSZ a tagjaiért?

A polgári jogi felelősséget az MCSSZ viseli minden cserkésztevékenységért, beleértve a cserkésztevékenységen megvalósuló károkozásért, veszélyeztető magatartásért vagy mulasztásért.

Az Alapszabály szerint a csapatparancsnok „erkölcsi felelősséggel tartozik a cserkészcsapat folyamatos működéséért és fejlődéséért, a cserkészcsapatban folyó cserkészmunka színvonaláért és a csapat anyagi ügyeiért felelős” (MCSSZ ASZ 25.§/2.), ezek alapján a csapatparancsnok nem visel civil jogi értelemben vett felelősséget a cserkésztevékenység során veszélyeztető magatartásért vagy mulasztásért.

Ha a cserkésztevékenység során olyan súlyos veszélyeztetés valósul meg, ami bűncselekménynek minősül, akkor abban az esetben a kiskorú felügyeletét ellátó személy viseli a felelősséget, ezért fontos, hogy a csapatparancsnokok és a csapatok vezetőségei a büntetőjogi felelősségükkel tisztában legyenek.

Döntést igénylő kérdések

Jelenleg az Alapszabályban nem szerepel a gyermekek fizikai, érzelmi, erkölcsi fejlődését veszélyeztető magatartásokkal kapcsolatban részletes szabályozás. Ha egy tag etikai vagy fegyelmi vétséget követ el, akkor az ügyét az Etikai Bizottság vizsgálja. Az etikai eljárás során többféle szankció is lehetséges (figyelmeztetés; megrovás; határozott időre való eltiltás meghatározott tisztség betöltésétől, cserkészmunka végzésétől, illetve jogok gyakorlásától; megbízatás, betöltött tisztség viselése alóli határozott időre szóló felfüggesztés; megbízatástól, tisztségtől való megfosztás; kizárás a Magyar Cserkészszövetségből) (Etikai és Fegyelmi Szabályzat 56. §). Egy tag kizárása etikai eljárás keretén belül lehetséges, amennyiben a tag a Szövetség érdekeivel ellentétesen cselekszik, a Szövetség jó hírét sértő vagy nem cserkészhez méltó magatartást tanúsít.

A gyermekvédelmi vonatkozású esetek kezelésében a fókuszban a gyermek legfőbb érdeke áll, a beavatkozások célja a gyermek egészséges fejlődését segítő körülmények biztosítása, szükség szerinti helyreállítása. A gyermekvédelmi vonatkozású esetek kezelésében tehát nem az etikai vétség az elsődleges, de lehetnek olyan helyzetek, amikor vizsgálni kell az ügy etikai vonatkozásait is. Jelenleg a gyermekvédelmi vonatkozású ügyekkel kapcsolatban az Etikai és Fegyelmi Szabályzat nem tartalmaz szabályokat, ezt a feladatot a Gyermekvédelmi Szabályzat látja majd el.

Az Alapszabály 2. Mellékleteként megjelenő Etikai és Fegyelmi Szabályzatban az etikai és fegyelmi vétség így szerepel:

Cserkész fegyelmi és etikai vétségnek minősül különösen a) az MCSSZ szabályzataiban foglalt rendelkezések súlyos és szándékos megsértése, b) a cserkészfogadalommal és a cserkésztvénnyel ellentétes magatartás vagy súlyos mulasztás, c) a magyar cserkészlet jó hírnevének, tekintélyének rombolása, d) az MCSSZ szervei által hozott döntések, határozatok szándékos be nem tartása (6. §/1.).

Ez a szabályozás nem tartalmaz részletes szabályokat a cserkésztevékenység során a gyermekek fizikai, érzelmi és erkölcsi védelmére vonatkozóan, illetve arra vonatkozóan sem, hogy milyen módon vizsgálja és szankcionálja a veszélyeztető magatartást és mulasztást a szervezet. Azzal kapcsolatban is tisztázni kell az MCSSZ belső szabályait, hogy mi történik abban az esetben, ha egy taggal szemben gyanú fogalmazódik meg gyermekvédelmi vonatkozású ügyben, milyen magatartást vár el tőle a szervezet, és mit tesz a szervezet, ha a gyanú esetleg beigazolódik.

A szabályozatlan helyzet több kérdést is felvet; pl. szükséges-e, hogy a szervezet bármilyen módon támogassa azt a tagot, akivel kapcsolatban gyanú, vád fogalmazódott meg?

Javaslatunk jelen helyzetben a szabályzat megalkotásáig, hogy gyanú megfogalmazása esetén az ügyben érintett tag lépjen hátra az aktív cserkésztevékenységtől, amíg az ügyel kapcsolatban belső vagy hatósági eljárás folyik, de nem kell elhagynia addig a szervezetet, amíg az ügyben véglegesnek tekinthető döntés nem születik.

2. Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport

A gyermekvédelmi eljárásrend működésének középpontja a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport, ami egy állandó testület, amely a beérkező jelzések alapján szakmai szempontok mentén vizsgálja a hozzá érkező jelzést, és javaslatokat tesz az eset kezelésére.

2.1. Ki alkotja a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoportot?

A munkacsoportot minimum 3 fő alkotja, így biztosítva a több szempontú döntéshozatalt. A tagokat minden esetben az Elnökség nevezi ki. Javasoljuk, hogy a három tag között legyen, aki egyértelműen a szervezet képviselőjeként jelenik meg a munkacsoportban; legyen egy olyan tag, aki külsősként, nem a szervezet tagjaként tekint az adott esetre; és legyen egy tag, aki a folyamatmenedzser szerepét tölti be. Javaslatunk szerint tehát a munkacsoportban jelen van az MCSSZ képviselője, egy pszichológus végzettségű személy (aki a szervezeten kívülről is érkezhets), és egy munkatárs, aki a folyamat operatív előrehaladását segíti. Emellett előre rögzíteni kell a felmerülő esethez behívható eseti szakértők körét: jogász, kommunikációs szakértő, mediátor

vagy más speciális szakértők, és velük szerződésben tisztázzni az esetleges együttműködés kereteit.

A pszichológus tag jelenlétét kiemelten fontosnak tartjuk, mert jelenléte, szakmai hozzáállása biztosítja, hogy az eset feltárása és a javaslatétel során a bejelentő és az esetleges áldozat(ok) érzelmi állapota és megfelelő pszichológiai szempontú támogatása legyen az elsődleges.

A létrejövő munkacsoport tagjai határozzák meg a munkacsoportban betöltött szerepüket is, világosan meghatározva a feladatköröket: munkacsoportvezetés, képviselő, folyamatmenedzser feladatok. Ebben a helyzetben sok múlik a munkacsoportban feladatot vállalók személyén, ezért itt csak iránymutatásokat tettünk a feladatkörökre, de a részletes feladatmegosztást a munkacsoport tagjai végzik el.

2.2. Miért kell állandóan működő munkacsoport?

Fontos üzenet a szervezet tagjai és a külső nyilvánosság felé a munkacsoport állandó működtetése: nem a szervezet egy tagja van megnevezve a gyermekvédelmi ügyek felelőseként, hanem az egész témakörre és a jelzésekre vonatkozóan folyamatosan biztosított az állandóan többszemponútú, multidiszciplináris megközelítés. Javasoljuk, hogy a munkacsoport tagjai jelenjenek meg fényképpel, rövid bemutatkozással az MCSZ megfelelő felületén, hogy ilyen módon is növeljék a bizalmat és a személyességet azok irányában, akik hozzájuk fordulnak.

Az állandó működés állandó elérhetőséget jelent, azaz könnyebben megtalálhatók, így könnyebben átléphető a jelzés, a megszólítás lelki akadályai.

Az állandó, előre tisztázott keretek közötti működés segíti, hogy az ügyek ne álljanak meg, hanem a folyamat haladjon végig az előre meghatározott lépéseken. Fontos alapvetés, hogy minden bejelentés elindít egy formális folyamatot. Ez biztosítja, hogy ne csak a legsúlyosabb esetekre, hanem már határhelyzetnek tűnő ügyekre is jusson figyelem és azok is kezelve legyenek, így érzékenyítve a szervezetet is a bántalmazások témájában, és megelőzve a súlyosabb bántalmazásokat.

Az állandó működés és ennek jól kialakított keretei biztosítják, hogy a munkacsoport a szervezet folyamatainak részeként működjön, és így az esetleges szervezeti változások mellett is stabilan jelen legyen a szervezet életében. A tagok szerepének és szakmai kritériumainak rögzítése

biztosítja, hogy az utódlás, feladatátadás is biztosított legyen, ami fontos a korábban említett vezetői fluktuáció miatt.

Az állandó működés biztosítja, hogy ne csak egyes esetek miatt álljon fel a munkacsoport és kezdjék meg a munkát, hanem legyen stabil, bejáratott működés, ami jól és felkészülten tudja kezelni a gyermekvédelmi esetek jelentette kihívásokat. Abban az esetben, ha nincs konkrét eset, amely feladatot jelent a munkacsoportnak, akkor ezeket az időszakokat fel tudják használni a felkészülésre, illetve a reflexiók begyűjtésére és a szervezeti javaslattételre (ld.: később).

2.3. Mi a munkacsoport feladata?

A létrejövő munkacsoport állandó és az esetekhez kapcsolódó feladatokat is ellát.

- Megbeszélések: javasoljuk, hogy rendszeres (min. negyedévente) megbeszéléseket tartsanak, akkor is, ha nincs akut eset, amellyel kapcsolatban az eljárásrendben rögzített határidők köteleznék a munkacsoport tagjait a találkozásra, egyeztetésre. A rendszeres találkozások lehetővé teszik az együttműködés kialakítását és olajozott működtetését.
- Folyamatfelügyelet: a munkacsoport egyik alapfeladata a szervezeti jelzőfelületen keresztül beérkező jelzések kezelése, az eljárásrendben meghatározott lépések szerint. (Ld. részletesen az eljárásrend lépéseinél)
- Esetek átvétele a Segélyvonaltól, konkrét helyzetekben tanácsadás a Segélyvonal munkatársainak, együttműködés a Fészek Gyermekvédelmi munkacsoporttal, a Segélyvonallal és az MCSSZ további szervezeti egységeivel is.
- További feladat: dokumentáció, éves beszámoló, reflexió: A munkacsoport feladata, hogy figyelje és fogadja a szervezet különböző szintjeiről érkező reflexiókat, igényeket. Ezek alapján éves beszámolót készít az Elnökség és a küldöttgyűlés részére, amelyben összefoglalja a szervezet helyzetét gyermekvédelmi szempontból és javaslatokat fogalmaz meg a fejlesztések tekintetében. Az éves beszámoló tartalmi szempontjai lehetnek:
 - ügyek jellemző területei
 - folyamat fejlesztése
 - prevenció fókuszok
 - ha nem jön bejelentés, miért nem

Az éves beszámoló az átláthatóság egyik fontos eszköze, tükröt tart a szervezet és a vezetők számára, hogy milyen állapotban van a szervezet a gyermekek biztonsága szempontjából, és milyen előrelépések történtek az adott évben. A fejlesztési javaslatok segítik, hogy megszülessenek a bejelentések, amelyek feltárnak egy-egy bántalmazó helyzetet vagy rávilágítanak egy diszfunkcióra, ez által pedig a szervezet működésére is vissza tudnak hatni.

A munkacsoport feladata saját gyakorlatát és ügyrendjét olyan módon leírni, hogy a feladatok és a belső folyamat – tapasztalatokkal, az eredeti eljárásrend reflexiójával megosztható és átadható legyen. A munkacsoport tagjai határozott időre vállalják feladatukat, ezért tudatosan készülni kell a tevékenység zökkenőmentes átadására.

A Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport tagjait javaslatunk szerint az MCCSZ elnöksége nevezi ki. Így könnyen és rendszeresen felül lehet vizsgálni a munkacsoport tevékenységét a tagok és a szervezet szempontjából is.

2.4. A segítségnyújtás elvi megközelítése

A javasolt eljárásrend célja, hogy a gyermekvédelmi vonatkozású eseteket elérhető felületen és megfelelő módon lehessen jelezni, az érintettek pedig szakemberektől kapjanak segítséget mind az eset kezelésében, a közösségi vonatkozásokban, mind a szervezeti működés területén. Ezért fontosnak tartjuk, hogy világosak legyenek az alábbi elvek, amelyek mentén ezt a munkát végezzük.

- **Ártatlanság vélelme:** az eljárás során az érintetteket ártatlannak kell tekinteni, ameddig ennek ellenkezője bizonyítást nem nyer. A bizonyítás nem a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport feladata, szükség esetén a megfelelő hatósághoz kell fordulni.
- **Emberséges eljárás mód:** Az eljárása során a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport törekszik az emberséges eljárásra, ami azt jelenti, hogy törekszik minden érintett megértésére, és személyre szabott, előre mutató javaslatokat tesz a helyzet megoldására, és arányos következményeket javasol.
- **Egyenlő bánásmód:** az eljárás során minden érintett egyenlő bánásmódhoz való joga védendő. Minden panaszt vagy bejelentést meg kell vizsgálni és a bizonyítékok hiányában is segítségkérésnek kell tekinteni.

- **Összeférhetetlenség:** a munkacsoport munkája során felmerülhet olyan helyzet, amelyben a munkacsoport tagjai közvetlen vagy közvetett módon érintettek. Erre a helyzetre készülni kell, hogy világos határok és lépések meghatározásával tiszta legyen, hogy összeférhetetlenség esetén ki milyen módon lép hátra az esettel kapcsolatban.
- **Személyhez fűződő jogok:** az eljárás során fokozottan figyelemmel kell lenni az érintettek személyhez fűződő jogaira, és arra, hogy az érintett személyek jó híre és magántitkokhoz való joga ne sérüljön.
- **Titoktartás:** az eljárásrend létrehozásának egyik következménye, hogy tisztázza, hogy a gyermekvédelmi esetek kezelésében a titoktartás kire vonatkozik. A Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport tagjainak és az általuk felkért szakembereknek a titoktartási és információmegosztási szabályok betartásáról nyilatkozni kell, és ezeket a szabályokat maximálisan be kell tartani. Emellett az MCCSZ adatvédelmi szabályzatát ki kell egészíteni a gyermekvédelmi esetek kezelésére vonatkozó kiegészítéssel, ami kiterjed az esetek kezelése során kezelt adatokra és a dokumentáció szabályaira is.

Ez a rész a formálódó gyermekvédelmi szabályzat szövegjavaslata a titoktartásra vonatkozóan:

„Külön kötelező megállapodásban rögzítetten vállalt titoktartási kötelezettség személyi hatálya kiterjed: az Országos Elnökség tagjaira, a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport tagjaira, Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport által a konkrét esetben bevont szakértőkre.”

A titoktartási kötelezettség személyi hatálya alá tartozóknak a titoktartási és információmegosztási szabályok betartásáról nyilatkozni kell, és ezeket a szabályokat maximálisan be kell tartani. A titoktartási kötelezettség tartalmi hatálya fő szabályként kiterjed a bejelentésben szereplő adatokra és a bejelentett eset részleteire, azokat csak a fent felsoroltak ismerhetik meg, és az érintettek személyét érintő adatok, tények az előre meghatározott körből nem kerülhetnek ki.

Ezen túl az eljárás során fokozottan figyelemmel kell lenni az érintettek személyhez fűződő jogaira, és arra, hogy az érintett személyek jó híre és magántitokhoz való joga ne sérüljön.

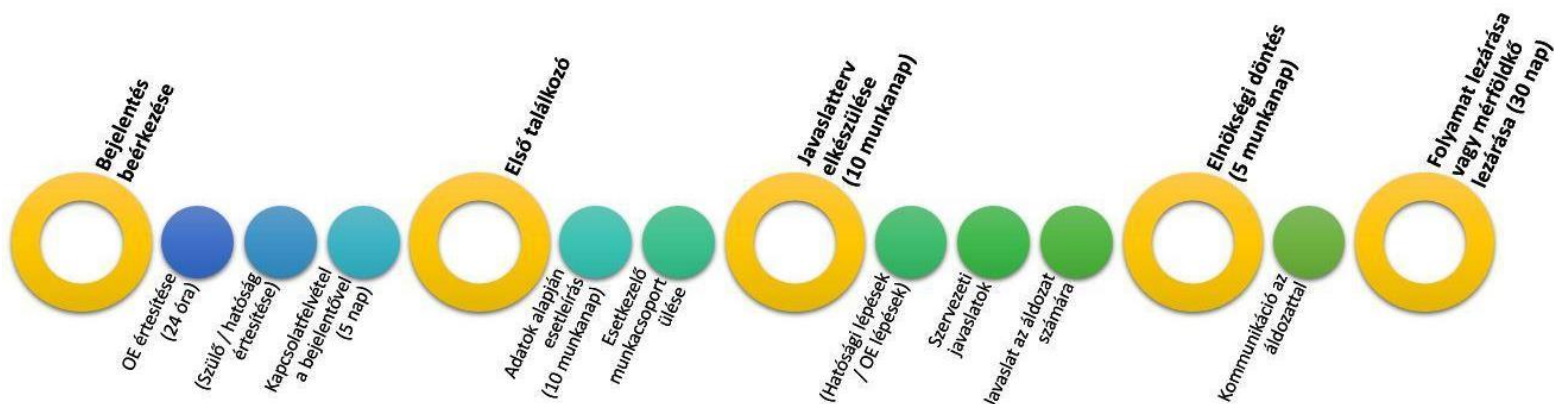
Adatvédelemnél az alábbi szempontokat érdemes figyelembe venni:

- A jelzőrendszeri tagok közötti kommunikáció nem minősül jogosulatlan adatkezelésnek (Nkt. 42 § (1)).
- Elhanyagolás, veszélyeztetés, bántalmazás esetén a gyermek élethez, emberi méltóságához való alapvető joga sérül – ezért a gyermek/család adatainak védelme nem élvez elsőbbséget a gyermek veszélyeztetésének, bántalmazásának esetében; a középpontban a veszélyeztető okok elhárítása, a gyermek alapvető jogainak védelme áll. Jelzés esetén a jelzést tevő személynek nincs bizonyítási kötelezettsége, a gyanú megfogalmazódása elegendő ok a jelzésre.
- Nincs szükség az érintettek beleegyezésére sem – a Gyvt. 17.§ kötelezettségként határozza meg a jelzést, az adatkezelést és az adatok továbbítását a jelzőrendszeri tagoknak ill. a tv. szerinti hatóságnak. Jogosulatlan, harmadik személlyel szemben viszont már fennáll a titoktartási kötelezettség. Különösen nem szükséges a beleegyezés abban az esetben, ha éppen az a személy (szülő, családtag) okozza a veszélyeztetettséget stb., akinek a hozzájárulása elvileg szükséges volna az adatkezeléshez.
- A jelzést tevő személy, intézmény adatait zártan kell kezelni (Gyvt. 17.§ és 130/A §).
- Tájékoztatás: az érintetteket megilleti a tájékoztatás az őket érintő ügyre vonatkozóan a jogszabályi kereteknek megfelelően.

3. A folyamat leírása

Az alábbi fejezetben részletes kifejtése található a konkrét eljárásnak. Ez egyben arra is van szánva, hogy az Esetkezelő munkacsoport számára sorvezetőül szolgáljon. Ezen a ponton is érdemes azonban kiemelni, hogy a konkrét eljárást az Esetkezelő munkacsoport munkája alapján az első fél év után fontos lesz felülvizsgálni.

Az esetkezelő eljárás vázlatos menete

3.1. Bejelentés

3.1.1. A bejelentő felület

A gyermekvédelmi ügyek fogadásához javasoljuk egy online bejelentő felület létrehozását, amely alkalmas a gyermekvédelmi vonatkozású bejelentések fogadására. A meglévő gyermekvedelem.cserkesz.hu oldalon ez könnyen megvalósítható.

A bejelentő felület célja, hogy könnyen elérhető csatornát kínáljunk a bejelentések, jelzések számára az országos központ felé. A bejelentő felület pedig könnyen megtalálható, könnyen elérhető legyen minden érintett számára (cserkész, vezető, szülő, stb.).

A bejelentő felület kialakításakor fontos szempont, hogy úgy alakítsák ki a felületet (tartalmi elemek, grafikai elemek, átláthatóság szempontjából), hogy a bejelentő biztonságban érezze magát, lássa, hogy a bejelentése elindít egy folyamatot, és ezzel kapcsolatban is megfelelően tájékozottnak érezhesse magát. Ezek az eszközök segítik, hogy a bejelentő átláthatóan érzékelje a folyamatot. Ugyanígy fontos, hogy a befogadói oldalon szerepet vállalók is átláthatóan, világos kritériumok mentén számonkérhető módon működtessék azt, ilyen módon is csökkentve az elhallgatás kísértését.

A bejelentő felület legyen:

- könnyen megtalálható
- könnyen érthető, átlátható
- elsődleges célcsoportja: cserkész és kósza korosztály – megfogalmazás, képi világ stb.

- tartalmazzon egy rövid, de jól érthető üzenetet arról, hogy az MCSSZ minden tagjáért felelősnek érzi magát – elsősorban a gyerekekért, de a vezetőkért, fiatakorúakért, felnőttekért is
- tartalmazza, hogy milyen ügyekre vonatkozóan fogadjuk itt a bejelentést
- tartalmazzon arra vonatkozóan kérdést, hogy a bejelentő kiskorú-e. Ha igen, akkor kötelező adat a szülő, gondviselő elérhetősége
- szerepeljen itt, hogy a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport minden bejelentéssel érdemben foglalkozik (még ha anonim bejelentés is), minden bejelentés fontos és hasznos
- egyértelműen tájékoztassa a bejelentőt, hogy mi történik a bejelentés után, milyen állomásai vannak a folyamatnak (határidők, a folyamat lépései...)
- csak a legszükségesebb információk kérje a bejelentőről, mert itt csak ahhoz kell elegendő adat, hogy a kapcsolatfelvétel megtörténhessen valamilyen csatornán
- tartalmazza, hogy a bejelentő hol tájékozódhat az ügye helyzetéről
- tartalmazza az adatvédelmi szabályzatot tekintettel az érzékeny adatokra
- automatikus válaszüzenetben értesítse a felület a bejelentőt, hogy a rendszer fogadta a jelzését és milyen határidőn belül várhatja a megkeresést
- tartalmazhat olyan részt is, hogy ha nem szeretne formális bejelentést tenni, akkor is javasoljuk, hogy kérjen segítséget
- ha a bejelentő úgy dönt, hogy nem ezt a felületet használja, akkor hova fordulhat panaszával, észrevételével, jelzésével – állami rendszer képviselői és partner szolgáltatók felületei pl. SZGYF Gyermekvédő hívószám (+3680212021), Kék vonal (116-111, <https://kek-vonal.hu/>).

Ahogy a felsorolásban szerepel, fontos, hogy a felületet felkereső személyek számára világosan legyen határolva, hogy mivel kapcsolatban lehet bejelentést tenni. Javasoljuk, hogy az alábbi felosztást tegyük nyilvánossá:

- krízis, azaz azonnali beavatkozást, segítségnyújtást igénylő helyzet – SZGYF Gyermekvédő hívószám, Kék Vonal

- permanens probléma, pl. nem azonnali beavatkozást igénylő bántalmazás, bullying, veszélyeztető működési gyakorlat, korábbi bántalmazással összefüggő eset, ahol nem szükséges azonnali segítségnyújtás – MCSSZ bejelentő felület
- szervezeten kívüli veszélyeztető, bántalmazó viselkedések és esetek pl. családban tapasztalt bántalmazás: fogadja az MCSSZ bejelentő felülete, és a hatályos törvények értelmében a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport felveszi a kapcsolatot a helyileg illetékes Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálattal. Ilyenkor a megfelelő jelzés megtétele segít annak eldöntésében, hogy mit lehetne még tenni, helyi szinten milyen segítség adható stb.
- pszichológiai, vezetői módszertani tanácsadás: témakörében sokkal tágabb (pl. párkapcsolati konfliktus, önértékelési, családi problémák): MCSSZ Segélyvonal

Formailag egy egyszerű online bejelentő felület kialakítását javasoljuk, ami e-mailben automatikusan értesíti az állandó munkacsoport tagjait a bejelentés tényéről. Javasoljuk, hogy ne csak egy személy kapjon értesítést, hogy senki ne maradhasson egyedül a jelzésben beérkező információval, illetve biztosítva legyen, hogy a bejelentéstől számított előre meghatározott időtartamon belül megtörténik a kapcsolatfelvétel a bejelentővel.

3.1.2. Mire alkalmas a bejelentő felület?

A bántalmazás aktív és passzív formáira vonatkozóan részletes leírást tartalmaz a Gyermekvédelmi ismeretek cserkészeknek c. kiadvány. Javasoljuk, hogy létrejövő bejelentő felület ne korlátozza a befogadott esetek körét, hanem foglalkozzon minden olyan esettel, helyzettel, ami a gyermekvédelem körébe tartozik a fogalom proaktív megközelítésében. Ha így tekintünk a gyermekek védelmére, akkor azokat a tényezőket vizsgáljuk és akarjuk biztosítani, amelyek a gyermekek egészséges fizikai, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését biztosítják. Ebből a megközelítésből nem csak az egyes eseteket, veszélyeztető magatartást vagy mulasztást és ennek káros következményeit próbáljuk kezelni, hanem minden lehetőt megteszünk, hogy a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges körülményeket biztosítsuk, segítsük.

Példák:

- Fizikai veszélyeztetés lehet fizikai büntetés alkalmazása cserkésztevékenység során pl. ütés, rugás, kötözés, ételmegvonás vagy vezetői gondatlanság, amely fizikai sérülést eredményez, pl. késdobálás, tűzgyújtási szabályok megsértése.
- Érzelmi bántalmazás lehet a megalázó büntetés, például nemre vagy testsúlyra vonatkozó becsmérlő megjegyzések.
- Szexuális bántalmazás: online szexuális tartalom megosztása, szexuális célú közeledés kiskorúhoz, simogatás, fogdosás stb.
- Alkohol-, vagy drogfogyasztás tiltott minden cserkésztevékenység során, mert ilyen állapotban nem megfelelően hozott vezetői döntések befolyással lehetnek a gyermekek fizikai és lelki egészségére. (ld.: Fészek Gyermekvédelmi munkacsoport segítő füzet vezetőik számára munkacímű dokumentum)

A konkrét példák szerepeltetése segíti, hogy az MCSZ gyermekvédelmi oldalát tanulmányozók tisztábban lássák, hogy mi tartozik a kiskorúakra veszélyeztető magatartások és mulasztások körébe és tudatosuljon, hogy milyen felelősségük van a cserkésztevékenység során.

3.1.3. Mire nem alkalmas ez a felület?

Krízishelyzet, azonnali beavatkozást, segítségnyújtást igénylő helyzet bejelentésére nem alkalmas. Az ilyen jellegű veszélyeztető helyzetek bejelentésére telefonon a SZGYF Gyermekvédő hívószámát (+36-80-212021), vagy telefonon vagy online a Kék Vonalat (116-111: előhívó vagy körzetszám nélkül; <https://kek-vonal.hu/igy-segitunk/emil/>) javasoljuk, vagy személyes kapcsolatfelvételt, telefont, emailt a települési Család- és Gyermekjóléti Szolgálat irányába.

3.2. Értesítés a bejelentés tényéről: Ki értesít kit?

A bejelentő oldalra érkező jelzésről tehát értesítést kapnak a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport tagjai (ld.: 3.1.1). A bejelentő oldalra érkező bejelentés tényéről 24 órán belül értesíteni kell az MCSZ Elnökségét (a témával megbízott elnökségi tagot vagy az Elnököt). A szervezet vezetője így tudomást szerez arról, hogy elindult a folyamat. Ez a lépés egyben azt is biztosítja, hogy a bejelentés ténye elhallgatásra ne kerüljön. Az eljárásrendben érdemes

meghatározni, hogy a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport pl. havonta tájékoztatja arról is az Elnökséget, ha nem érkezett bejelentés.

Ha az MCSSZ bejelentő felületén jelzés érkezik, és a jelzést tevő 18 év alatti, akkor mérlegelni kell, hogy a gyermek legfőbb érdeke mit kíván. Ha a jelzése családon belüli bántalmazásra vonatkozik, akkor a szülő értesítése nélkül kell a területileg illetékes Család és Gyermekjóléti Szolgálatához fordulni. Ha a jelzés nem a családot érintő ügyben történik, akkor a szülőt értesíteni kell, hogy gyermeke jelzést tett az MCSSZ felületén.

Titoktartás: fő szabályként a bejelentésben szereplő adatokat, a bejelentett eset részleteit csak a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport tagjai és az MCSSZ Elnöksége ismerhetik meg. Részletes adatkezelési szabályzat kidolgozása javasolt, de különösen is figyelni kell az érintettek személyhez fűződő jogainak és jó hírének tiszteletben tartására (ld.: 2.2).

3.3. Kapcsolatfelvétel a bejelentővel

Az eljárás következő lépéseként a bejelentés fogadása után 5 munkanapon belül a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport egy tagja felveszi a kapcsolatot a bejelentővel.

A kapcsolatfelvétel célja, hogy az első, lehetőleg személyes találkozó létrejöttét előkészítse. A kapcsolatfelvételnek nem célja az ügy részleteinek rögzítése, az ügy valódi súlyának meghatározása stb. Ezek az első találkozón történnek meg.

3.4. Első személyes találkozó

A Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport egy tagja, lehetőleg segítő beszélgetésre képesítéssel rendelkező személy személyes találkozón találkozik a bejelentővel. Ennek a találkozásnak az elsődleges feladata, hogy a bejelentő felületen jelzett eset valódiságát, súlyát, körülményeit megismerje.

Ezek alapján esetleírást készít, amit megoszt a munkacsoport tagjaival. A találkozónak fontos eleme, hogy a bejelentő, esetleg áldozat irányába a szervezet elkötelezettségét és felelősségvállalását közvetítse, lehetőleg az eset kapcsán együttműködő közeget teremtsen.

A személyes találkozón résztvevő munkatárs szakmai megközelítése fontos üzenetet hordoz a szervezet megközelítéséről. Javasoljuk, hogy fizikai megvalósulásában (helyszín kiválasztása,

keretek egyeztetése stb.) az érintett vagy áldozat érzelmi helyzetére érzékenyen, a segítségnyújtás elsődleges szándékával valósuljon meg ez a találkozó.

Az adminisztrációt érdemes itt a minimálisra csökkenteni, a dokumentációt pedig úgy végezni, hogy az az érintett számára is megfelelő legyen.

A találkozó során részletesen tájékoztatni kell a bejelentőt, hogy hogyan zajlik a folyamat, minden előre látható részletet, esetleg vizsgálatot ismertetni kell vele. Szükséges, hogy az érintett megértse és lehetőleg egyetértsen a folyamat lépéseivel. Tisztázni kell, hogy bizonyos adatok ismeretében a bejelentő szándékától függetlenül jelzést kell tenni az állami gyermekvédelmi rendszer irányába. Ha a bejelentő nem ért egyet a folyamat lépéseivel, akkor kiléphet az MCSSZ-szel való együttműködésből, ettől azonban az elindított folyamat a szervezeti vonatkozás irányába tovább megy.

A találkozón az eset minél részletesebb megismerése is cél annak érdekében, minél kevesebbszer kelljen a bejelentőnek a dolgot elmondani. Ezért a lehetőségekhez és a bejelentő vagy áldozat helyzetét figyelembe véve a lehető legtöbb információt kell összegyűjteni, ami alapján a munkacsoport már érdemi javaslatot tud tenni. Az is lehetséges, hogy a munkacsoport nem is találkozik később a bejelentővel, hanem az első találkozás során felvett adatok alapján tudnak dolgozni. Ezért érdemes előre egy sablon kérdéssort is kidolgozni a munkacsoport szakmai résztvevőinek szempontjaival, hogy megkapják a további szakmai döntéshez a szükséges információkat az esettel kapcsolatban.

Mivel az is célunk, hogy maga a közeg is érzékenyebbé váljon a határátlépések vagy veszélyeztető magatartás érzékelésére, ezért mindenképp el kell kerülni, hogy az első találkozáskor a jelzés feleslegesnek, az érintett élménye, tapasztalata eltúlzottnak, feleslegesnek tűnjön. A Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport minden bejelentést érdemi módon vizsgál és az eset súlyához illeszkedő következményeket javasol annak kezelésében.

A beérkező bejelentések fontos formáló erői a szervezeti kultúrának, ezért bármilyen jelzés értékes és hasznos, különösen, de nem kizárólagosan a rendszer kezdeti fázisában.

Kiskorú meghallgatása nem történhet a szülő hozzájáruló nyilatkozata és jelenléte nélkül. Kiskorúak meghallgatásakor különösen is figyelemmel kell lenni az adatvédelmi szabályok betartására. Emellett a meghallgatás során figyelni kell a környezeti tényezőkre, hogy a kiskorú

biztonságát jelentő környezetben történjen a beszélgetés, és gondoskodni kell arról, hogy arról a folyamatról, amelynek részese, minden szükséges információval rendelkezzen (Kinek mondja el? Mi történik, miután elmondta? Kik vannak jelen, és azok mit tehetnek? stb.).

A jelzésben szereplő esetek kapcsán zajló találkozókra jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyvet a résztvevőkkel (kiskorú esetén a törvényes képviselővel) jóvá kell hagyatni és számukra a jegyzőkönyvből saját, eredeti példányt kell átadni.

3.5. Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport javaslattétele

Az első személyes találkozó után a találkozót bonyolító munkatárs eseteleírást készít a munkacsoport többi tagjának és utána 10 munkanapon belül összeül az esetkezelő munkacsoport.

Ezen a ponton a munkacsoport feladata:

- az első személyes találkozót lebonyolító tag ismertetése alapján meghozni a döntést, hogy valószínű-e a bejelentésben szereplő határátlépés, bántalmazás vagy veszélyeztetés;
- elöndeni, hogy milyen szinten tartják megfelelőnek az esettel foglalkozni, illetve milyen külső szakértők bevonása szükséges.

Ha az ügy azonnali beavatkozást igényel, akkor erre vonatkozóan az első személyes találkozót lebonyolító munkacsoport tag javaslatot tesz rögtön a találkozó után.

- Tehát kiskorút érintő veszélyeztetés esetében a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat felé kell jelzést tenni. Ebben az esetben a jelzés tényét 24 órán belül jelzi a munkacsoport az Elnökség felé, és az Elnökség megteszi a további szükséges lépéseket.
- Lehet bejelentést tenni a rendőrség felé, de a helyzetek nehezen megítélhető volta miatt javasolt, hogy az legyen a fő szabály, hogy ha a szervezet képviselője gyermekvédelmi jelzéssel él a Család és Gyermekjóléti Szolgálat felé, akkor a gyermekvédelmi szakemberek szakmai döntésük alapján megteszik a szükséges további lépéseket, szükséges esetben a feljelentést is.

- Emellett minden esetben lehetőség van az SZGYF Gyermekvédő hívószámán (+36-80-212-021) keresztül is jelzést tenni, ahol továbbbírányítják az ügyet a területileg illetékes Család- és Gyermekjóléti Szolgálathoz vagy Központoz.
- Általános szabály, hogy olyan helyzetekben, ahol a gyermek közvetlen veszélynek van kitéve, az a legfontosabb, hogy a jelzés minél hamarabb megtörténjen, hogy a gyermek veszélyeztetése megszüntethető legyen. Ha nem közvetlen veszélyhelyzetről van szó, akkor a szervezet és a sértett mérlegelheti, hogy milyen további lépéseket tesz meg (pl. belső eljárás lefolytatása, etikai eljárás vagy feljelentés).

Abban az esetben, ha a hatóság vagy a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat lép be az ügy kezelésébe, akkor az MCSSZ a további lépésekben maximálisan együttműködik az ügyet átvevő szolgálattal illetve hatósággal. Amíg a hatósági vizsgálat zajlik, az MCSSZ belső vizsgálata szünetel. Ha az ügy az állami szolgálatnál vagy hatóságnál lezárult, akkor lehet a belső folyamatot is lezárni. Azt azonban nyomatékosan javasoljuk, hogy ilyen esetekben is a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport egy tagja lépjen kapcsolatba az adott ügyben közvetlenül érintett közösség képviselőivel. Kezdődjön meg közöttük egy nyílt, őszinte kommunikáció az adott ügy helyzetére vonatkozóan, teremtsenek lehetőséget mindkét oldal részéről az igények és felkínálható segítségnyújtás egyeztetésére. Nagyon fontos, hogy a bántalmazást átélő közösség ne érezze magát egyedül, kapjon segítséget a közösségi feldolgozásban, és megkapja a szükséges információkat az ügrről. Egy gyermekbántalmazási ügy rendőrség vagy egyéb vizsgálata akár hosszú ideig is elhúzódhat, és a közösségnek közben működni és szükség esetén gyógyulnia is kell. Mindezekben az eljárás akadályozása vagy hátráltatás nélkül is tud érdemi segítséget adni a Szövetség.

Fennáll az a lehetőség, hogy a munkacsoport tagjai valósnak látják a bejelentés tartalmát, de kezelhetőnek érzik az érintett csapat szintjén. Ebben az esetben jelzik az Elnökségnek a bejelentés tényét, és a javaslatukban a helyi csapat szintjére helyezik vissza az esetet, lehetőleg felajánlva külső támogatást (jogi, pszichológiai tanácsadás, mediátor, stb.).

Ha az eset súlyossága ezt igényli, akkor javasolják, hogy az MCSSZ Elnökségi szinten foglalkozzon az esettel, és javaslatukban konkrét lépéseket is megfogalmazzanak az eset bejelentőjével, az

áldozattal, a többi érintettel kapcsolatban és a szervezetre vonatkozóan is. Meghatározzák a bevonandó külső szakértők körét és cselekvési tervet készítenek.

A javaslatokkal kapcsolatban dönt az Elnökség, és felhatalmazást adhat a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoportnak és a szervezet más egységeinek, hogy a javaslatok szerint lépjenek. (pl. terápia segítségét javasoljanak az áldozatnak, adjanak jogi segítséget. stb.). Az Elnökség dönt arról is, hogy az MCSSZ tud-e szerepet vállalni és milyen keretben (szakember ajánlásával, terápia költségeinek átvállalásával stb.).

Javasolt, hogy az Elnökség döntése után az áldozat irányába továbbra is a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport közvetítse a javaslat tartalmát és az MCSSZ esetleges szerepvállalását, felajánlását, mivel eddig is a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport volt vele kapcsolatban. Az áldozat természetesen szabadon dönthet, hogy mit vesz igénybe ezek közül.

A Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport javaslata emellett vonatkozik a szervezeten belül teendő lépésekre, pl. az adott ügy kommunikációja az érintett közösség, a tagság és a nagyobb nyilvánosság felé, közösségi helyreállítási folyamat, szervezeti változtatások. Ezeket a kéréseket a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport, vagy az Elnökség tolmácsolhatja az adott szervezeti egység felé, mely egyben a folyamat végrehajtásának figyelemmel kísérését is maga után vonja. Az eset kezelésére vonatkozó javaslatok harmadik iránya lehet a külső irány, hatóságok, együttműködő szolgáltatók, közvélemény irányába. Ez az Elnökség hatásköre. A Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport szakmai javaslatai és a szervezet érdeke itt egyaránt szempontként jelenhet meg, a dokumentum elején megfogalmazott elvek prioritási sorrendjét figyelembe véve – azaz az áldozat védelmét nem előzheti meg a szervezet érdeke.

A Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport javaslata cselekvési tervet is tartalmaz, hogy a szervezeten belül és a munkacsoportban kinek milyen konkrét feladatai vannak az eset kapcsán. Részletes javaslatot tartalmaz az Elnökség számára javasolt lépésekről, kitérhet a nyilvánosság kezelésére (belső és külső nyilvánosságra vonatkozóan egyaránt), a külső szakértők bevonására és az áldozatnak felkínálható konkrét segítségre (egyéni és akár közösségi vonatkozásban is). A munkacsoport által megfogalmazott lépések végrehajtásához rendeljenek időkeretet is: 30 napon belül vagy le lehessen zárni az ügyet, vagy ha ezt nem lehetséges, akkor a javaslat tartalmazzon időtervet a szabályozott előrehaladásra.

A munkacsoportnak 10 munkanap áll rendelkezésére, hogy javaslatát az ügyel kapcsolatban az Elnökségnek eljuttassa. Erről a javaslatról 5 munkanapon belül az Elnökség dönt, és így a munkacsoport továbblép a meghatározott irányokba.

Az Elnökség számára készített javaslatban jóváhagyott lépések mentén a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport újra felveszi a kapcsolatot a bejelentővel és tájékoztatja az Elnökség által jóváhagyott lépésekről.

3.6. A folyamat lezárása

A Gyermekvédelmi Esetkezelő munkacsoport a bejelentés kezelésének első szakaszát lezárja a javaslatok és cselekvési tervek átadásával az Elnökség felé. A lezárás részeként – ha lehetséges – a bejelentővel ismerteti a bejelentésének hatására megindult folyamat lépéseit, és a bejelentő a maga részéről is el tudja fogadni az MCSSZ által az általa bejelentett ügyben tett lépéseket.

A munkacsoport az Elnökségi döntés után természetesen részt vállalhat az esethez kapcsolódó konkrét segítségnyújtásban is. Ezt azonban a javaslat részeként megfogalmazva, az egyes esetekre vonatkozóan külön-külön kell egyeztetni az Elnökséggel. Az esetek kapcsán az érintetteknek nyújtott szakmai segítségnyújtás nem képezi a munkacsoport tagjainak alapfeladatát.

A Gyermekvédelmi Esetkezelő munkacsoport javaslataival kapcsolatban az Elnökség dönthet, hogy mely javaslatokat fogadja el és melyeket nem. A szervezeti működés szempontjából kérdéses terület, hogy mi történik akkor, ha az Elnökség nem tesz semmit, ha nem valósítja meg a munkacsoport javaslatait vagy nem a munkacsoport szakmai javaslatai alapján jár el. Mivel a felelősséget az Elnökség viseli, ezért a munkacsoport nem kérheti számon az Elnökséget. Azonban az Elnökség éves beszámolója a küldöttgyűlésen lehet egy olyan lehetőség, ahol a gyermekvédelmi esetek kezelésével kapcsolatban is beszámoltatható lehet az Elnökség.

Az Elnökség számára készített szakmai javaslat elemeit a munkacsoport prioritizálni tudja, a dokumentum elején ismertetett elvi alapok mentén. Ezen a területen nagyon fontos, hogy az eljárásrend és a későbbi szabályzat megfelelően szabályozza a hatásköröket és az átláthatóságot,

mert az áldozat érdeke nem minden esetben esik egybe a szervezet érdekével, ezért különösen is ügyelni kell a dokumentum elején megfogalmazott elvek következetes alkalmazására.

A lezárás része a folyamattal kapcsolatos dokumentáció összegyűjtése és lezárása. Erre a Szövetség egyéb adminisztrációjától elkülönítetten, a titoktartás és az adatvédelem szabályainak maximális figyelembevételével kerül sor. Fontos, hogy az ügyek részletei és kezelése, valamint az érintettek személyét érintő adatok és tények az előre meghatározott körből ne kerüljenek ki, minden érintett maximálisan megfeleljen titoktartási kötelezettségének.

Ha egy ügyben az elnökségnek adott javaslattétel után további fejlemények keletkeznek, akkor az Elnökség ezt a dokumentációt alapul véve tud újabb lépéseket tenni. Szükséges esetben az ügyet újra elő lehet venni, az új fejlemények ismeretében a munkacsoport kiegészítheti javaslatát, tanácsaival tovább segítheti az aktuális Elnökség munkáját az ügyre vonatkozóan.

3.7. Monitoring és reflexió

A dokumentumban kidolgozott eljárásrend nem támaszkodik az MCSSZ által kidolgozott saját gyermekvédelmi szabályzatra valamint a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport tevékenysége lényegében előzmény nélküli az MCSSZ szervezetében. Ezért a véleményezési szakasz során beérkező szempontok beépítése és a bevezetés után mindenképp szükséges viszonylag rövid határidőn belül az eljárásrend áttekintése, reflexiója és a szükséges változtatások megtétele.

Ha az eljárásrend bevezetése megindítja a gyermekvédelmi témájú bejelentések sorát, akkor fel kell készülni, hogy ezek szakmailag megfelelő kezelése anyagi, emberi erőforrást érintő és szervezeti kihívásokat jelent majd a szervezetnek. Az eljárásrend működtetése során előreláthatólag hamar felszínre kerülnek majd a koncepció, illetve az implementáció esetleges hiányosságai. Ebben az esetben min. fél évvel a bevezetés után szükséges az eljárásrend felülvizsgálata és korrekciója. Ebben az elsődleges feladat a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoportra hárul.

Ha az eljárásrend bevezetését nem követi a gyermekvédelmi vonatkozású bejelentések számának emelkedése, akkor is fél évvel a bevezetés után reflektálni kell az eljárásrendre és az eljárásrend bevezetését kísérő tevékenységekre. A cél, hogy a gyermekek biztonságát veszélyeztető magatartásokról és mulasztásokról a Szövetséghez jelzések érkezzenek, hogy a Szövetség szakmai támogatással ezeket kezelje, és megtegye a megelőző lépéseket a gyermekek minél nagyobb biztonsága érdekében. Tehát a bejelentések elmaradása nem jelenti, hogy a mozgalomban érintett gyermekek teljes biztonságban vannak, hanem megtörténhet, hogy a veszélyeztető tényezőkről nem jut el a jelzés a megfelelő helyre. A jelzések elmaradásának sokféle és összetett okai lehetnek, ezért több irányból is lehet lépéseket tenni a jelzőrendszer működésének javítására. A bevezetés utáni viszonylag rövid idővel sorra kerülő reflexió segíti, hogy a friss kezdeményezéssel kapcsolatos észrevételeket mihamarabb a rendszer fejlesztésére használjuk.

Az implementációnak és a reflexiónak is fontos részét képezi a gyermekek bevonása az eljárásrend véleményezésébe (ld.: 4.1.). Figyelembe kell venni a szempontjaikat, hogy mennyire érzik magukénak a kialakított rendszert, mennyire találják könnyen elérhetőnek és milyen igényeik lennének panaszaik, észrevételeik közvetítéséhez. A cserkész nevelés fontos célkitűzése, hogy felelős fiatalokat neveljen, akik érzékenyen, nyitottan és felelősen reagálnak az őket körülvevő világra. Ennek a nevelési célnak jó eszköze a részvételi jog tudatosítása és az erre való nevelés, miközben a bántalmazásokkal szembeni ellenálló képességét is növeli.

Ha az első időszak reflexiója eredményesen tudja fejleszteni az eljárásrendet, akkor a következő időszakban már elegendő évenkénti rendszerességgel rátekinteni az eljárásrend működésére. A jelenlegi helyzetből kiindulva ez a folyamat a szabályzatalkotás során feltétlenül felmerül, és a szabályzatban mindenképp megtörténik a rendszeres felülvizsgálati határidők kialakítása. Ha már bejáratott az eljárásrend, akkor akár 2 éves időközönként is elegendő a működés belső reflexiója. A szabályzat és eljárásrend esetében közös, külső szakmai partner által végzett monitoring is szükséges. Ennek rendszerét és a vizsgálatra felkérhető szakmai szervezetek körét a szabályzatnak

kell tartalmaznia. (Ez lehet magyar szakmai szervezet pl. Kék vonal, Bűnmegelőzési tanács vagy lehet a WOSM gyermekvédelmi ügyekért felelős szerve is.)

4. Implementálás

A dokumentumban bemutatott eljárásrend bevezetése több szinten is változásokat hoz a szervezetben, és ez fontos is, hogy a gyermekvédelmi szemléletváltás a szervezet minden szintjén megtörténjen, a szükséges változások elinduljanak, még ha ez további feladatokat és kihívásokat is jelent.

A javasolt eljárásrendet első körben a szervezet különböző fórumaival véleményeztetni kell, szempontjaikat, javaslataikat mérlegelve és beépítve az eljárásrendbe. A javasolt eljárásrend fontos eleme, hogy rugalmasan illeszkedjen a szervezeti kultúrához és működési sajátosságokhoz. Ezekre figyelemmel kell alakítani az eljárásrendet, hogy a kitűzött célt – gyermekvédelmi kultúraváltást és fejlesztést valóban el tudja érni a szervezet.

Ismertté tétel: Az eljárásrend bevezetéséhez közvetlenül kapcsolódó feladat az eljárásrend és a bejelentő felület ismertté tétele a szervezet minden szintjén. Az eljárásrend részleteiről elegendő a tájékoztatás, azonban a bejelentő felület működése, feladata és az itt megnyíló kommunikációs lehetőség hosszabb és szélesebb körű érzékenyítést és információátadást tesz szükségessé. Alapüzenetek lehetnek ezen a területen:

A bejelentéshez

- az esetleges bántalmazó, veszélyeztető magatartást vagy mulasztást nem kell tudni bizonyítani
- ha tudsz róla, és nem jelented, az mulasztást jelenthet morális és jogi értelemben is
- minél hamarabb jelzel, annál könnyebb megelőzni a nagyobb bajt
- a szervezetnek jobb, ha bejelentet (ezt is lehet kommunikálni)

Ez az ismertté tétel jó esetben párban jár egy általános érzékenyítéssel a szervezet tagjai irányába, és összehangoltan zajlik a személyes határokról, gyermeki jogokról szóló képzéssel, tudatosítással és érzékenyítéssel a szervezet több szintjén. Ez az ismeretátadás, érzékenyítés nem gyors folyamat, de jó, hogy a téma iránti társadalmi figyelem fokozódása mellett már hosszabb ideje

zajlik az MCSSZ több szintjén. Ennek része a Fészek Gyermekvédelmi munkacsoport, a Segélyvonal, rendszeres képzések, kiadványok, stb.

Bizalom: Fontos része az implementációnak a bejelentéshez szükséges bizalom megszerzése, megerősítése. Ez támaszkodik egyrészt a szervezet irányába meglévő bizalomra, másrészt fontos része, hogy a szervezet egésze, minden szinten azonos, hiteles üzeneteket küldjön akár a tagok, akár a külvilág felé. A bántalmazások bejelentése nagy belső erők mozgósítását kívánja a bejelentőtől, akár ő az áldozat, akár valamilyen módon tudomása van a bántalmazásról. Így ha a szervezet önmagának ellentmondó, nem konzekvens módon cselekszik, nyilvánul meg a gyermekvédelmet érintő kérdésekben, az nagyban hátráltatja a bejelentések megfogalmazódását. Fontos, hogy a dokumentum elején megfogalmazott elveket tudatosan és következetesen képviselje a szervezet és lehetőleg minden vezetője.

A bizalom szükséges a szervezet munkatársai részéről is: idő és pozitív tapasztalat szükséges ahhoz, hogy bízzanak a bejelentő rendszer támogatásában, érzékeljék, hogy terhet vesz le róluk. Ha ez nem valósul meg, akkor a jelzések továbbra is nem átlátható módon, ad hoc jelleggel találnak majd utat maguknak. A javasolt eljárásrend működtetését az MCSSZ központi irodája végzi majd, de a szervezeti jellegzetességéből fakadóan az országban mindenhol tevékenykedő cserkészcsapatok vezetői önállósággal és szakmai függetlenséggel vezetik a csapatokat. Ezért fontos lépés, hogy ők megszólítva érezzék magukat, és a létrejövő gyermekvédelmi rendszert ne támadásként, kritikaként éljék meg eddigi vezetői tevékenységükre. Ezen a területen fontos üzenettel és tapasztalati értékkel bír, ha a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport a szubszidiaritás elvét jól alkalmazza, az egyes jelzések kapcsán érintett csapatparancsnokokat megfelelő módon bevonja és segíti az ügyek kezelésében.

Illeszkedés a meglévő szervezeti egységekhez: Ahhoz, hogy a javasolt gyermekvédelmi rendszer elkezdjen működni, és szerves részévé váljon az MCSSZ szervezetének, szükséges ezt az eljárást illeszteni a meglévő rendszerekhez. Pontosítani, folyamatosan reflektálni a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport feladatkörére, szakmai kontrolljára, átláthatóságára és elszámoltatható működésére. Ha a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport jól illeszkedik a szervezet meglévő szervezeti egységeihez, akkor tudja a szakmai tevékenységét legjobb hatékonysággal elvégezni.

Emiatt az első reflexió részeként érdemes rátekinteni arra is, megváltozik-e a feladata a Fészek Gyermekvédelmi munkacsoportnak a Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoport működésének fényében? A fenti javaslatban megfogalmazott feladatok, döntési pontok az MCCSZ Elnöksége számára vállalhatóak-e, vagy delegálják más szervezeti egységekre? Milyen feladatok hárulnak az Irodára a rendszer működtetőjeként? Mi az együttműködés rendje a már működő bizottságokkal, pl. Jogi bizottság, Etikai bizottság stb.

Szabályzatalkotás: Ahogy a dokumentum több pontján utaltunk rá, jelen pillanatban hiányzik az MCCSZ gyermekvédelmi szabályzata. A szabályzatalkotás feladatát a szervezet erre felkért egysége elvégzi, és a szabályzatban kialakított rendszerhez a bejelentések kezelésére szolgáló eljárásrendet is hozzá kell igazítani. Illetve – ahogy korábban is említettük – vannak a most hatályban lévő szabályzatokban is olyan részek, amelyek a most kialakuló gyermekvédelmi rendszer működtetése, szabályozása szempontjából felülvizsgálandók.

Továbbgyűrűző hatás: A gyermekvédelmi esetek bejelentésére és kezelésére kialakított eljárásrend egy szervezeti gyermekvédelmi rendszer egy eleme. Ezzel nem zárható le a szervezet gyermekvédelmi rendszerének alakítása. Érdemes tudatosan készülni arra – és egyben az összekapcsolódási lehetőségek jó kihasználására törekedni –, hogy a létrejövő és működő gyermekvédelmi eljárásrend más rendszerek működésére is hat, a szervezet más szintjein is kérdéseket vet fel és tisztázandó, szabályozandó pontokra világít rá. Ezek azok a szürke zónák, amelyeket folyamatosan figyelemmel kell kísérni, ha lehet, világos szabályokkal fel kell számolni. Pl. a szervezetben dolgozó önkéntesek munkájának szabályozása, a 18 év feletti cserkészek gyermekvédelmi felelősségének tisztázása, a hierarchikus rendszer működéséből fakadó kockázatok figyelemmel kísérése stb.

5. Cselekvési terv, feladatok ütemezése az eljárásrend bevezetésére vonatkozóan

Lépések	Időzítés	Felelős
Koncepció előkészítése	2021. 03. 15.	A javaslat készítője
Koncepció megosztása véleményezésre különböző fórumokon – Jogi Munkacsoport, Gyermekvédelmi Munkacsoport, Országos Nevelési Testület, Országos Tanács, nevelési munkatársak.	2021.05.15. -ig	Mozgalom-fejlesztési munkatársak
A véleményezési folyamat tapasztalatainak beépítése az eljárásrend koncepciójába	2021.05.30-ig	A javaslat készítője
Adatkezelési szabályzat kiegészítése	2021.06.30-ig	Jogi mcs.
Az eljárásrend véglegesítése	2021.11.30.	A javaslat készítője + mozgalom- fejlesztési munkatársak
A munkacsoport operatív feladatait ellátó munkatárs kijelölése	2021.08.31-ig	MCSSZ Iroda
A Gyermekvédelmi esetkezelő munkacsoportba szakemberek felkérése	2022.01.01-ig	MCSSZ Iroda
Országos Elnökség által az eljárásrend elfogadása	2022.02.21.	Országos Elnökség
Gyermekvédelmi Esetkezelő munkacsoport felállítása, keretek tisztázása, feladatkörök tisztázása, szerződéskötés	2022.03.15-ig	MCSSZ Iroda
Bejelentő felület elkészítése	2022.04.01.-ig	MCSSZ Iroda
Próbaüzem indítása	2022.04.01-ig	MCSSZ Iroda
Kommunikációs kampány indítása a bejelentő felületről a tagság irányába	2022.05.15-ig	MCSSZ Iroda
Első reflexiós időszak, a beüzemelés és az első félév tapasztalatainak összegyűjtése és a rendszer módosítása	2022.07.30-ig	Mozgalom- fejlesztési munkatársak + javaslat készítője

[1] ENSZ gyermekjogi egyezmény 3 cikk/1. Pont - A szociális védelem köz- és magánintézményei, a bíróságok, a közigazgatási hatóságok és a törvényhozó szervek minden, a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenképp felett álló érdekét veszik figyelembe elsősorban.

[2] Módszertani útmutató, A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése kapcsán a gyermek bántalmazásának felismerésére és megszüntetésére irányuló szektorsemleges egységes elvek és módszertan:

<https://kk.gov.hu/download/e/60/c0000/A%20gyermek%20b%3%A1ntalmaz%3%A1s%3%A1nak%20felismer%3%A9s%3%A9re%20%3%A9s%20megsz%3BCntet%3%A9s%3%A9re%20ir%3%A1nyul%3%B3%20egys%3%A9ges%20elvek%20%3%A9s%20m%3%B3dszertan.pdf>

[3] Gyvt. 17.§

Ennek a dokumentumnak a létrejöttét a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. támogatta, a CNP-KP-1-2021/1-000043 azonosítószámú pályázatán keresztül.

MINISZTERELNÖKSÉG

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.